

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 3. septembra.

Nemško židovsko časopisje si je bilo jedva oddahnilo od ditirambičnega proslavljanja kneza Battenberga in od obširnega popisovanja ovacij, ki so jih slednjemu prirejali Levovski židje in nekateri nedorasli mladiči — ter je bilo ravno začelo propovedavati, kako se velmoži v Berlinu prizadevajo, da se naredi sprava mej ruskim carjem in knezom Aleksandrom, kar priletel od Neve leden curek ter tako nemilo zadene kneza Battenberga, ž njim pa tudi vso kadišnice vihtečo časninarsko porutnino, da so bile vse lepe želje in vsi zlati gradovi o spravi mej carjem in Battenberžanom hipoma uničeni.

Včerajšnji telegram, ki nam je priobčil v „Praviteljstvenem Vestniku“ objavljeno korespondencijo mej carjem in knezom Aleksandrom je zgodovinskega pomena in kaže, da ruska politika niti za las neče odstopiti od svoje dosedanje politike proti Battenberžanu, katere politike jedro je in ostane: Battenberžan mora se umakniti.

Časniki raznih vrst so sicer v minulih dneh v zvezde kovali poleg hrabrosti tudi Battenberžana veliko modrost, a baš slednje lastnosti je doslej malo pokazal. Ovacije brezmiselnih tolpa in dvomljivejših bolgarskih rodoljubov (?) bili so mu povoda dovolj, da se je vrnil zopet preko Dunava, ne da bi bil poprej poprašal v Peterburgu in v Berlinu, kaj k temu koraku poreko. Kaj mu sedaj pomaga angleškega prestolonaslednika pismo, ko ga Bismarckovo glasilo zatajuje in njegove pristaše takorekoč izdajice Nemčije proglašajo, ko mu car ruski kar naravnost odreka vsako spravo?

Kneževo pismo carju je v istini precej pohlevno, a koliko je vredna njegova obljuba nepremakljive udanosti, če malo nazaj pomislimo, kako se je Battenberžan dāl rabiti kot marioneta v rokah angleške politike, kako je vedno in vedno križal politiko Rusije osvoboditeljice, ter dopuščal, da so angleški šterlingi prouzročili in uprizorili nesrečni Plovdovski prevrat in da je nasprotstvo mej Rusijo in Bolgarsko vedno naraščalo?

Da mu je bila resna volja položiti krono bolgarsko v roke ruskega vladarja nazaj, ni bilo mu treba vračati se v Bolgarsko in podaljšati zmešnjavo

in krizo v mladi kneževini. Zaradi tega njegove medene besede neso našle vere v Peterburgu in car mu je tako odkritosrčno in kategorično odgovoril, da se jednake besede še neso čule mej evropskima vladarjema. Ne da se skoro odločneje in jasneje govoriti, kakor če se veli: Dokler ti bivaš v Bolgarski, se Rusija za njene žalostne razmere ne briga, kar se pa krone tiče, sam veš, kaj ti je storiti.

Globokega pomena je tudi to, da se je ruska vlada tako podvzela, objaviti omenjena telegrama v svojem glasilu. S tem se je „urbi et orbi“ povedalo, kaka je trdna, nepreklicljiva volja Rusije glede bolgarskega vprašanja in kneza Battenberga, da je slednji jedina ovira mej Bolgarsko in Rusijo.

Bolgarom je sicer po osvobojenji hitro vzrastel narodni ponos v velikej meri, vendar ako carjevo brzozavko pazno čita in dobro premislijo, ne bodo dolgo ugibali, kako se jim je odločiti. Ako si mogočna Avstrija in silna Nemčija, dve vevlasti prve vrste, tako skrbno prizadevata, ohraniti si prijateljstvo Rusije, bodo pač tudi Bolgari lahko prišli do izpoznanja, da oni, kot mala, mlada država, ki se je še le začela razvijati, ne morejo tirati politike na svojo roko, temveč da bode njih politika le tedaj uspešna, ako bode v soglasji z velesilami, v prvi vrsti z Rusijo. Prej ali slej dobil bode vsled tega izpoznanja knez Battenberg zopet „consilium abundi“, ker si misliti ne moremo, da bi Bolgari dosledno svoji srečni bodočnosti nasprotovali.

Vojaška nemščina.

Dolžnost vojski ni samo, da brani državo na zunaj, marveč, ker ona stoji nad strankami, da i brani tudi notranji red, varuje zakon, torej tudi ustavne pravice.

Cesarjevo pismo ogerskemu ministru Tiszi.

p. — Kedar so liberalnim Nemcem in židom spodbiti vsi razlogi, s katerimi nam sramotljivo tišče svoj nemški državni jezik posebno v naše šole, tedaj se v svoji hinavski skrbi za blagor države spominjo naše vojske ter z zaviritimi očmi vzdihujejo: kaj bode z našo hrabro vojsko, če vojaki ne znajo nemški in se ne razumevajo mej seboj?! Te hinavske gla-

sove pa ponavljajo tolikokrat, da jih slednjič verujejo sami in da zbog tega vsako besedo, ki jo v tem oziru izreče kaka višja vojaška osoba, ulove s pohlepnostjo in jo zavlečejo na trohnelo svoje stališče.

Zgodilo se je, da je na to nepretržno poudarjanje res vojni minister parkrat tožil, da ima premalo podčastnikov, ki bi nemški umeli. Liberalni listi pobrali so hlastno to kost in glodali so jo od vseh strani, toda trdimo, da brez uspeha, kajti okrog nje ni nič, v njej pa gotovo še manj.

Recimo, da je vojni minister v resnici mislil te besede tako, kakor so bile izgovorjene in kakor so se razlagale: tudi v tem slučaju so ali neopravičene ali brezuspešne. Neopravičene so zato, ker se ne more trditi, da bi naša vojska sedaj slabeja bila, kakor je primeroma bila v onih blazih časih nemškega „bunda“; ona ni slabeja, ako bi tudi vsak korporal ne tolkel tako postavne nemščine, kakor so jo morda njegovi predniki, ki so dvanajst in več let nosili telečnjak na rami. Iz skušnje trdimo, da so sedanji vojaki, (kedar se navadijo nemške komande — katera že za Boga pač bodi —) dosti postavnejši, nego so bili v hvaljeni pozlačeni dobi, vzlic temu, da je vežbanje in orožje raznovrstneje, torej mučneje.

Torej tudi ko bi nemščina izginila izmej naših vojaških krdel, ni zaradi tega ničesar izgubila njih sila in moč. Kajti ne v nemščini, nego v čisto drugi točki leži hrabrost in udanost vsake vojske. Ta točka je ljubezen do domovine, živo prepričanje, da treba blago in život žrtvovati ondi, kjer domovina zahteva. Ta odločilna točka pa se ne utepe v glavo nikomur še le pri vojakah in najmanj še v tujem neznanem jeziku, nego to točko treba ucepiti že detetu v rahlo srce v šoli in v domači izreji ter razviti se mora s primernim ravnanjem v vojaški službi. Ta istina izkazala se je še povsodi, kjer se nahajajo v državni vojski mnogojezični narodi, pokazala pa se je pri nas posebno pri jednoletnih prostovoljcih. Ta nova naprava zavidala se je od mnogih strani, posebno pa večina aktivnih oficirjev ni od nje pričakovala dovoljnih uspehov. Pa prišla je okupacija Bosne, i konec vojne se je glasilo obče priznanje — jednoletniki in oficirji iz njih veli so se hrabro pred vsemi! K temu vedenju pa gotovo ni vodila nemščina, tudi natančne ekserciranje ni vo-

LISTEK.

Strahovi.

Povest; česki spisal Vac. Beneš Třebitzký, prevel M. Vrnilež.

VI.

(Dalje.)

„Na ladiji so milijoni. Varujte, kar morete, vsakega od vas obogatim, le biserje mi rešite in preproge.“

„Ti le zaboji morajo dolu!“ velel je kapitan. „Rajši mene vrzite nego te skrinje, cela vaša ladija ni toliko vredna in vi vsi z njo!“ tarnal je žid Elija.

„Urno, urno — voda dohaja. Izlivaj i ti, vsi se trudijo in le —“

In v tem hipu vrgli so v vodo dva zaboja z drago vsebino, z dragocenimi smyrniškimi preprogami, za koje bi bil žid v Trstu tisoče stržil.

„Uvej — uvej!“

„Gani se, žid, primi lopato, dovolj si močan.“

„Te zveznje dolu!“ zapove zopet kapitan.

„Jahve — jahve! Ves moj imetek, berač bom, nečem biti!“

„Jarbolo posekajte — to le. Morda za nekaj časa ustavimo.“

In kmalu se je orjaško drevo v razburjene valove zvrnilo.

„Koliko strelov imate še?“

„Tri, gospod!“

„Izstrelite!“

„Uvej, uvej, moje blago, moj imetek, celo življenje sem štedil.“

Celo ladijo je stresnilo, ko so cevi zagrmel v triminutnih prestankih.

„Vsi delajo, žid, in ti zijaš. Vzemi lopato, ali pa pojdeš za zaboji.“

„Pri bregu smo, gospod, tam le je luč, nekoliko smolnic in dva čolna nam gresta naproti,“ zakliče nekdo na ladiji in res sta si dva velika čolna delala pot k tonečim mej razbesnenimi valovi.

VII.

V čolnih je tiho in temno, kakor bi žive duše v njih ne bilo; le premikala sta se ter v kratkem prišla k toneči ladiji.

Na obeh straneh sta trčila ob njo, pa nikdo se ni oglasil, nikdo ni ubogim roke podal.

„Za vraga, ste ljudje ali hudiči?“ zarohnel je

kapitan, a komaj je izgovoril, padel je čez levo stran v morje.

„Roparji!“ odzvalo se je na ladiji iz mnogo grl ob jednom in kakor bi trenil, pritisnila sta se oba čolna k stranam ladije.

Nekoliko mož vzpelo se je na ladijo.

„Predrite gredel. Naj z njimi poginemo!“ Drugi strel zazvizne in dva mornarja, ki sta bila prijela sekire, da razsekata ladijo ter jo v morje pogrezneta, omahneta brez duše v vodo za kapitanom.

„Ničesa nimam, v zabojih so same cunje, same stare cunje za papir, v Trst je peljam,“ kriči smyrniški žid. „To so ponarejeni biseri, samo barvano steklo.“

Pa možje se niso brigali zanj; zaboje, ki so še v ladiji ostali, vzdignili so z orjaškimi rokami in je v čolna spustili.

„Roparji — hudičeva druhal! Okrajate me, reveža!“

Bogati žid je poslednje besede že v vodi izgovoril.

„Nikomur ne prizanašajte, vse ubite!“ zaklical je mladi mož, ki je na ladiji pri svetilnici

dilo k temu, nego to hrabrost i vztrajnost prouzročila je pred vsem ona moralna moč, ki smo je ravno omenili in katera se jim je ucepila, ko puške še niti v roki imeli neso.

Tožba, da bi vojska trpela, ker podčastniki premalo umejo nemščine, je torej neopravičena; k temu pa je tudi brezuspešna. Skoro polovico vojske daje namreč Ogerska; komu za Boga pa bi palo na um, da bi od Ogrov, posebno Madjarjev zahteval, naj bi že v narodnih (ljudskih) šolah upeljali nemški jezik, samo ker je pri vojski potreben? Tega ne verujemo mi, še manj pa pada na um samim liberalnim Nemcem, ki so polovico države o svojem času prepustili Madjarjem, samo da Slovane lažje spravijo v svoje pesti. Rečena tožba je torej vsaj pri polovici vojske (ogerske) čisto brezuspešna; ona pa je brezuspešna — tudi pri nenemških narodih Cislitavije. S pomočjo istih liberalnih Nemcev zagotovili so se namreč državni temeljni zakoni. Jedna glavnih točk izmed njih se glasi, da se nikdo siliti ne more, da bi razen svojega materinega jezika učil se v šoli še katerega drugega.

Ta zakon skovali so Nemci sami in golo zavijanje je, ako sedaj jemlje vojsko na pomoč, da bi ga vrgli; čudno, nedosledno je to pri Nemcih, še nedosledneje pa so taki brezsmiselnost pojavi mej slovanskimi narodi, bodisi pri Malorusih bodisi pri nas Slovencih.

Najbolje je tako govoričenje obsodil vrhovni poveljnik in lastnik vojske presvetli cesar sam z besedami, ki stoje v začetku tega sestavka. Vojska varuje tudi ustavne pravice, pravi On, in mej temi ustavnimi pravicami državljana je pred vsem ravno navedeni temeljni zakon. Tako govori Cesarost, zaščitnik zakona, kdo Mu ugovarja!? Dobro, vojska brani te zakone in mi vsled teh nemamo braniti, odnosno siliti nemščine, braniti pa imamo vzlic temu naš dom in našega cesarja!

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 3. septembra

Nemški klub hoče nekda začetni odločen boj proti antisemitom, zlasti proti Schönererju. Letos so se člani nemškega kluba na nekaterih shodih že odločno izrekli proti antisemitizmu. Posebno je Strache na nekem shodu v Zgornjem St. Litvinovu odločno napadal antisemite. Schönerer nič drugega ne dela, kakor svoje rojake napada, rekel je Strache. Pri njem se vse vrte le okrog njegove osebe. Schönerer je sedaj samo antisemit, nemški narodnjak pa ni več. Potem je govornik razkladal, kako Schönerer ruje proti nemškemu „Schulverein“.

Vnanje države.

Poslednje dni se je od več krajev, iz Pariza, Carigrada in Darmstadta, poročalo, da se bode najbrž knez **bolgarski** odpovedal prestolu, ko pride v Sofijo. Sedaj, ko se poskus, spraviti se s carjem, ni posrečil, ni več dvojbe, da je knez že odvladal v Bolgariji. Pa tudi Bolgari neso ž njim tako zadovoljni, kakor poročajo razni Rusiji sovražni listi. Velik del bolgarske vojske nikakor ni za kneza. V Sofijo se knez Aleksander takoj niti upal ni, ampak je šel v Plovdiv, da pojde v Sofijo še le, ko bodo tam njemu udane čete pod poveljstvom Mutkurova ukrotile upornike. Mutkurov je namreč prišel s šestimi polki v Sofijo. Mej potjo se je pa moral bojevati s Kostendilskim polkom pri Radomiru.

Boj je bil hud, na obeh straneh bilo je več mrtvih in ranjenih. Sporazumljenje z Rusijo je ovirala izjava kneza Aleksandra v Levovu, da simpatizuje s Poljaki. Rusija nikakor ne more dopuščati, da bi Poljaki imeli v Bolgariji zavezništvo. Nemški državnik so dolgo podpirali kneza Aleksandra, še celo cesar Viljem se je nekda prizadeval narediti spravo, pa tudi avstrijski odločilni krogi so nekda bili za kneza, če je verjeti nemškemu listom. Car se pa nikakor ni dal pregovoriti. Bismarck je privolil v ruske želje še le, ko je videl, da bi se sicer zvezala Rusija s Francijo ter se je o tej zvezi že resno govorilo v Rusiji, to bi pa bil prepad Nemčije. Bismarck kot moder državnik se je rajši odrekel nemškemu uplivu v Bolgariji, kakor bi pa bil Nemčijo zamotal v nevarno vojno. Angleži se bodo pa sedaj tudi morali zadovoljiti, ker zaradi Bolgarije ne bodo začeli boja z močnejšo Rusijo.

V **srbiskem** diplomatičnem zastopstvu se bode izvršilo več prememb. Dosedanji poslanik v Bukureštu pojde v Atene, Novaković v Carigrad, Rajević v Bukurešt, Grujić se bode prestavil v disponibiliteto. Novaković pripada opoziciji.

Turčija nadaljuje oboroževanja. V Drinopolji je Turčija sklenila zbrati močno rezervno vojsko, in bode poveljništvo izročila Veissel-paši. Turki se pa vzlic vsem oboroževanjem še nikakor ne mislijo mešati v vzhodnorumelijsko in bolgarske zadeve, ampak hočejo počakati, kako se stvari dalje razvijajo.

Bivši **angleški** ministerski predsednik, Gladstone, izdal je brošuro o irskem vprašanju z naslovom „zgodovina ideje“. Brošura obseza 58 strani in je razdeljena v dva oddelka. V prvem Gladstone zavrača očitanja, da je on bil prej proti avtonomiji Irske. V drugem oddelku pa omenja, da so njegovi privrženci pri volitvah dobili samo 76.000 glasov, to je 4% manj kakor njegovi nasprotniki. Na dalje dokazuje Gladstone, da za „Home-Rule“ tudi sedaj stvari v parlamentu ne stoje tako neugodno, kakor bi kdo mislil. Mnogo nasprotnikov njegovega načrta ni naravnost proti Home Rule, samo da bi se morala malo predelati. Če se pa jemlje mišljenje naroda v poštev, pa stoje stvari za Home-Rule še ugodnejše. Pred 12 meseci še nikdo ni mislil na irsko avtonomijo, sedaj se je pa že po vsehsestih govorilo o tem. Nasprotniki Ircev imajo pa tudi le v južnej in srednji Angliji prevago. Izid volitev bil bi tudi drugačen, da čas ni bil prekratek, ter bi se bila narodu razložila ta stvar. Mnogo je pa Home Rule škodovalo, da se je hkratu bila predložila predloga o nakupu zemljišč na Irskem. Ko bi se bilo povedalo narodu, da se lahko Home-Rule vsprejme, zakon o nakupu zemljišč pa zavrže, bil bi izid volitev morda tudi drugačen. Gladstone misli, da bode Irska polagoma dosegla, kar želi. — Chamberlain se je jako zameril radikalcem s svojim govorom pri adresni debati. Londonski radikalni klub je sklenil, da ga več ne priznava za pristaša radikalne stranke. Pa tudi pri svojih radikalnih volilcih si s tem govorom nikakor ni povečal zaupanja.

Po poročilih iz **Sudana** zbirajo se ustajniki pri Wady-Haifi. Drugi mesec nekda nameravajo napasti egiptovsko vojsko.

Dopisi.

Iz Železnikov 1. septembra. [Izv. dopis.] (Klic za pomoč!) Tukaj pri nas v Železnikih živel se je okoli 800 oseb z izdelovanjem žrebljev in v to spadajočih stvarij. Zaradi slabega zaslužka moralo je povstati v zadnjih desetih letih nad polovico delavcev to delo in akoravno neradi, so vendar se morali podati od ljubega domu po svetu s trebuhom za kruhom. Mi drugi smo pa le toliko služili, da smo pri največji skromnosti in uboštvu sebe in svoje družine komaj preživeli.

Zadnji čas nas je bilo zopet nad 70 oseb odpuščenih in zdaj vlada pri odpuščenih največja revščina in obup, ker ni nič zaslužiti in nič jesti.

Tudi pretijo, da nas bodo vse druge tudi odpustili in tako bo navstalo največje gorje. Kaj bo, ko pride mrzla zima, s čim se bomo takrat živeli?

Že je bilo pred dvema letoma nameravano, da bi se bila naredila tukaj tovarna za puške, da bi se bil nam ubogim trpinom malo zboljšal naš revni stan, pa to namero je baje županstvo drugim v prid odvrnilo.

Mi, ubogi delavci v Železnikih, zdaj ponižno prosimo vse gospode, ki imajo kaj upliva, naj nam v skrajni bedi kakorkoli priskočijo in olajšajo obupni naš položaj, saj živi vendar ne moremo v zemljo. Saj tudi v Tržiči za to delajo tovarno, da si bodo ubogi delavci kaj zaslužili.

Tukaj v Železnikih bi bilo tudi za tako podjetje priročno, ker tukaj je veliko vodne moči in delavnih rok, ki ne zahtevajo prenapete mezde in so vajene delati od zore do mraka.

Še jedenkrat prosimo, usmiliti se nas Vi, katerim je Bog dal, da bi lahko revnim pomagali.

Prosimo, ne odlašajte, ker skrajni čas je, sila in reva terkate na duri. Priskrbite nam dela in zaslužka! Zapuščeni kovači Železniški.

Iz Šmarij pri Ajdovščini 1. septembra. (Peronospora se je zgubila.) V zadnji številki „Gospodarskega Lista“ se čita na 64. strani: Peronospora ali trtna strupena rosa se žalibog zelo širi. Po Vipavski in Braniški dolini je v nekaterih krajih listje odpadlo, isto tako v Furlaniji. Dovolite, gospod urednik, da Vas malo potolažim. Letos nam je res omenjena „rosa“ narejala zelo velik strah, ker se je bila prikazala nenavadno zgodaj. Ubogi poljedelci so že zdihovali, kajti videli so žalostno prihodnost pred seboj. — Kaj bo? zdihoval je vsak, — lakota, revščina bo taka, kakoršne še ni bilo, če nas Bog ne reši preteče šibe.

Zanesi nam, zanesi Bog,
Otmí nas rev, otmí nadlog!

Pa človek obrača, Bog obrne! Peronospora se je ustavila, vinogradi so lepo zeleni, grozdje lepo zori — rumeni — in nam bode dalo v resnici prav ognjen sok.

In roka, ki je poprej grozila,
Bo blagoslov na nas delila.

Če nas Bog obvaruje toče, vina bodo letos zopet ista, kot so kedaj bila, to je vina „po starem“. Vsak se že veseli prihodnje trgatve, kajti komaj čaka, da se ga bode navlekel pravega domačega, ne popačenega in Bog vé od kod privandranega. Prepričan sem, da bodo vinski kupci radi segali po takem blagu ki bode pravi trtni sok, ne pa kaka alkoholizovana in pobarvana voda.

Upamo, da se prihodnje leto ta šiba popolnem znebi brez laškega „švindlna“, brez brizgalnic, koje so mehanikom narejale veliko preglavic, vsak je hotel imeti najboljši patent za najboljšo iznajdbo, brez premisleka, se li bodo kedaj uspešno rabile. Naj v miru počivajo v stari šari! L. F.

Domače stvari.

— († Fran Schuselka) umrl je o polnoči dne 1. t. m. v Heiligenkreuzu pri Dunaji v

stal. Danes se sam ni ničesa dotaknil, le ukaze je dajal.

„Tudi to le deklico? Tako je lepa!“ vprašal je s posmehom ropar. Držal je v naročji mlado deklico, kakih šestnajst let staro.

„Ladija se že topi — urno doli, čelo je že v vodi,“ zagromi načelnik.

„Tu sva sama. Idi, golobica. Ne smeš tu ostati.“

Deklica napne vse moči; ropar je močnejši.

Stoprav sedaj opazi velitelj mlado deklico v naročji suroveža ter se zdrhne, njijine oči so se trenutoma srečale. Dekle bilo je res krasno, da zapeljivo v tej neizrekljivi stiski.

„Škoda je je, gospod; brezženstvo me že mrzi in ta le se mi svída, kakor hudiču duhovnova duša. Pusti mi jo.“

Ali velitelj jo je roparju iztrgal, njeno lice k ustnicam pritisnil, jej nekaj zašepetal in že je bilo dekle pod vodo.

Boljšje ji je bilo tam, nego v pohotnikovih rokah. Bilo je to prvo „dobro“ delo Kiuperlijevo, da je danes to dekle iz jastrebovih krempljev iztrgal, ali za trenotek je to zopet obžaloval.

„Tudi vas ni nihče branil, moja mati in ti sestra moja v haremu skaderskega paše, nikdo ne, dokler se nesi sama z opijem usmrtila, ti roditeljka moja,“ zaječal je. „Imaš tudi jedno?“ vprašal je s temnim glasom druga, ki mu je najbliže sedel stiskaje na prsi mlado ženo, ki si je z dvojno lase ruvala.

„To je sestra one tam!“

„Imej jo, pa le dokler ne pridem do brega!“

Meni tega ni privoščil, a bila je lepši, dvakrat lepši. Nagradim se z drugo in videl bom, če se odvaži mi jo potem vzeti,“ jezil se je ropar, ki je bil ob plen, pa le po tihem.

„Kiuperli je stal v ospredji čolna in gledal, kako se pri umirajoči svetlobi svetilnic izropana, pogubljená ladija potaplja ter se divje smejal. Ni slišal, kako mlada žena za njim upije in da je slišal, gotovo bi se bil še bolj divje zasmel.“

„Naj bo, akoprem niso Turci, pa so tudi ljudje! Skaderski paša, ki me je pripravil ob očeta, ob mater in ob sestro, bil je tudi človek; naj torej trpe in trpeli bodo, dokler bo Kiuperli živ.“

„Kiuperli!“ zakričali so roparji po svojem načelniku in v brezuzdno rijovenje zatogovalo je že stokajoče ihtenje mlade žene.

„Mnogo blaga, junaci?“ vpraša Kiuperli mrzlim glasom.

„Mnogo, gospod, tapet in preprog dva polna zaboja, dragih, krasnih preprog, pravih turških.“

Žid je pač vedel, čemu pravi, da pelje cunje na prodaj, za papir v Trst.

„Za danes boste jutri prosto imeli. Podjetje se nam je posrečilo.“

Čoln se mu je pod nogami zazibal, kedar so ga valovi močno sunili.

„V vodo z bakljami! Pri bregu smo, že vidim skale.“

„Lahko bi bil z dekletom dan provel! Pa kaj on! Nekje ima svojo in nam ničesa ne privošči. Naj ga bes!“ rentočil je hrust, ki je z mlado žensko na zadnjem konci ladije sedel.

Zopet je revica žalostno zakričala. Kiuperli je sicer slišal obupni krik, vendar se ni obrnil, temveč vedno v vodo strmél, koja, zdelo se je, da se boji tega čolna, na katerem je stal „car“ jadranskega morja. Visoki valovi so se mu, rekel bi, izogibali in še gladek pot k bregu delali.

(Dalje prih.)

74. letu svoje dobe po dolgi bolezni. Ime Schuselka bilo je nekdanj po vsej Avstriji popularno in je tudi v Slovencih dobro znano. Leta 1843 začel je Schuselka svoje politično pisateljstvo, a prvo plačilo bilo mu je prognanstvo. L. 1848 bil je član Frankobrodkega parlamenta, pozneje član državnega zbora v Kromerizu, a tudi v tem položaju se ni bil prikupil, kajti za dve leti bil je internovan na svojem posestvu Gainfarn, od koder se je pozneje preselil v Draždane. L. 1859 vrnil se je v domovino in l. 1862 začel izdajati svoj izvrstni list „Reform“, ki je imel tudi v Slovencih veliko čitateljev. Pred kakimi 10 leti utrnila se je njegova zvezda. Bolezen se ga je poprijela in ustavila njegovo politično delovanje. Zadnja leta živel je ob penziji (1200 gld. na leto), ki mu jo je dajalo pisateljsko društvo „Concordia“, kateremu je pokojnik bil prvi predsednik. Schuselkovo življenje bilo je nemirno, polno bojev in prememb, a on ostal je vedno iskren boritelj za svobodo in pravice narodov. Če tudi je leta 1848 bil tako iskren Nemeč, da so Čehi nanj zložili znano pesen „Šuselka nam piše“, premenil je pozneje svoje politične nazore in bil pravi pravcati federalist in naš sobojevnik, z jedno besedo, bil je pošten, pravičen, izobražen in duhovit Nemeč, kakeršnih naj bi bilo vsaj nekaj na svetu. Lahka mu zemljica!

— (Pri razkritji Garibaldijevega spomenika v Vidmu) preteklo nedeljo bilo je tudi 1300 Avstrijev, mej njimi 600 iz Gorice, 700 pa iz Trsta.

— (Vabilo k veliki besedi,) katero priredi slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“ v nedeljo dne 5. septembra v prostorih „Ljubljanske Čitalnice“. Pri tej veselici sodelujeta iz posebne prijaznosti gospod Ivan Meden in gospod Avgust Pucihar. Program. 1. Fr. Gerbič: „Slovanski brod“, zbor. — 2. Dr. B. Ipavic: „Ne vem“, zbor s tenor-solo, posvetil skladatelj pevskega društvu „Slavec“, solo poje g. Meden. — 3. Kocijančič: „Slovo“, osmospev. — 4. Vilhar: „Oj ustani solnce moje“, tenor-solo s spremljevanjem glasovira; solo poje gosp. Meden. — 5. Loterija. — 6. Foerster: „Nočni pozdrav“, zbor. — 7. Nedved: „Darilo“, bariton-solo s spremljevanjem glasovira, poje gosp. Pucihar. — 8. pl. Janušovsky: „Domoljubje“, zbor, posvetil skladatelj pevskega društvu „Slavec“. — Kegljanje na dobitke. Kegljanje se prične v soboto 4. septembra zvečer ob 6. uri in traja do srede 8. septembra 10. ure zvečer. Dobitki: I. dob. jeden napoleon, II. dob. 4 gld., III. dob. 3 gld., IV. dob. za največ serij 2 gld., V. dob. 1 gld., 6. šaljivi dobitki za največkrat 9 kegljev. Dobitki razdele se v sredo 8. sept. ob 10. uri zvečer. Serija 3 lučaje v 10 kr. Mej posameznimi točkami svira vojaška godba pešpolka baron Kuhn št. 17. Ustop za ude prost, za neude 20 kr. za osobo. Začetek ob 7. uri zvečer. K tej veselici vabi najljubnejše odbor.

— („Dolenjskih Novic“) izšla je 17. št. Vsebinska: Dolenjskim sadjerejcem. — Trtna us. Spisal dr. Vošnjak. — Kaj je novega? — Gospodarske stvari. — Dopisi. — Domače vesti. — Razne vesti. — Nazuanila.

— (Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Krškem) ima na prvem mestu prav prijetno sestavljene zgodovinske črtice „K stoletnici Krške ljudske šole,“ potem podatke iz šolske kronike, imena dobrotnikov, in šolske vesti. Na tej šoli bilo je koncem leta 81 dečkov, 92 deklic, vkupe 173 otrok, izmed katerih je bilo sposobnih 57 dečkov in 58 deklic. Poučevali so na tej šoli gg. Fran Gabršek nadučitelj in vodja, Ivan Knavs, katehet, Jarnej Ravnikar učitelj, Marija Wessner in Marija Michel učiteljici. — Z ljudsko šolo v zvezi bila je kmetijska nadaljevalna šola, katero je obiskavalo 32 rokodelskih učencev, katere je poučeval g. Jarnej Ravnikar vsako nedeljo po 2 uri. — Šolsko leto se bode pričelo dne 16. oktobra.

— (V Travniku) pri Loškem potoku je od 29. avgusta 9 oseb za kolero zbolelo, 4 pa umrle. Doslej zbolelo je v tej občini 24 oseb za kolero, 10 jih je umrlo, 2 sta ozdraveli. G. dr. Žižek prišel je dne 31. m. m. tjakaj in takoj prevzel bolnike.

— (Uradno izvestje o kolero:) Od polnoči 1. do polnoči 2. t. m. v Trstu 8 slučajev, v okolici 4. Doslej 433 oseb za kolero zbolelo, 121 ozdravelo, 274 umrlo. — Z dežele naznanjajo

se: v Izoli 4, slučaj, v Movraži, Serminu in Skalninu po 1 slučaj.

— (Za III. letno zasedanje porotnih razprav v Novem mestu), ki se prične s 13. septembrom t. l. izžrebani so naslednji I. glavni porotniki: Spreitzer Ivan, posestnik iz Stare Žage; Povše Ivan, usnjari in posestnik iz Mokronoga; Oguljin Matija, posestnik iz Ceroveca; Klemenčič Josip, posestnik iz Št. Vida; Riedl Karol, posestnik iz Leskovca; Ferkolj France, posestnik in župan iz Gorenje vasi; Juntos Ivan, posestnik s Kamenškega; Majerle Peter, posestnik iz Predtrga; Adlešič Ive, posestnik iz Adlešič; Kalin Janez, posestnik iz Kostanjevice; Svoboda Ivan, nadlogar in posestnik iz Čateža; Fink Andrej, posestnik s Smuke; Krestan Damask, tovarniški vodja iz Dvora; Zupančič Josip, posestnik iz Podturna; Sterbenc Josip, posestnik iz Planine; Panjan Peter, posestnik iz Starega trga; Razinger Daniel, posestnik iz Kočevja; Flajs Janez, posestnik iz Brezja; Neubauer France, posestnik z Mirne; Doltar Matija, mlinar iz Črnomlja; Šircelj Janez, posestnik iz Rihpovca; Vdovič Janez, posestnik na Kalu; Šega Janez, posestnik in trgovec iz Sodršice; Pajk France, posestnik iz Št. Vida; Bercar Josip, posestnik iz Kamnje; Hladik Moric, gozdni nadzornik iz Soteske; Hönigman Štefan, posestnik in krčmar iz Srednje vasi; Pevec Josip, posestnik iz Terbinc; Bučar Josip, posestnik in krčmar iz Št. Jarneja; Lekan Josip, posestnik iz Češence; Hönigman Matevž, posestnik in krčmar iz Male gore; Ersté France, posestnik iz Dolenje nemške vasi; Čerček Miha, posestnik iz Dolenj. Križa; Strojnik Janez, posestnik iz Dobreve; Majerle Matija, posestnik iz Rožanc; Malič Josip, posestnik iz Vinice. — II. Nadomestni porotniki: Gaspar Anton, posestnik iz Virčne vasi; Knoll Ivan, trgovec iz Rudolfovega; Skaberne Florjan, gostilničar iz Rudolfovega; Dejak Janez, graščak in ritmojster v pokoji iz Gotne vasi; Umek Vincenc, mizar iz Rudolfovega; Perušek Rajko, c. kr. gimnazijski profesor iz Rudolfovega; Golež France, urar iz Rudolfovega; Nagelj France, posestnik iz Beršina; Recelj Janez, posestnik in črevljar iz Rudolfovega.

— (Kravo povozil) je danes dopoldne osobni vlak blizu Kranjskegore. Po tej nezgodi peljal se je vlak brez zadržka dalje.

— (Iz Vipave.) Narodna Čitalnica v Vipavi bode na Malega Šmarna dan, v sredo dne 8. septembra t. l. v društvenih prostorih, kakor druga leta, priredila veselico z igro, petjem in godbo, h kateri se vsi narodnjaki najljubnejše vabijo. Začetek po 7. uri zvečer.

— (Za druge v Loškem sodnem okraju.) Dne 2. in 3. avgusta t. l. imele so za Loški davčni okraj ustanovljene tri obrtne zadruge v Loži zborovanje. Pri tem zborovanju so se sklenila združna pravila, se izvolilo združno starejšinstvo ter se določila naklada za 1886 leto. Zdržni načelniki bili so jednoglasno izvoljeni: 1. od zadruge krčmarjev, mesarjev in klavcev drobnice g. Gregor Lah v Loži; 2. od zadruge dopuščenih obrtov in rokodelcev, izimši gostilničarje in mesarje, gosp. Josip Lavrič v Loži; 3. od zadruge trgovskih in svobodnih obrtov g. Fran Žagar v Markovci.

— (Vrelec petroleja) našli so na Hrvatskem v gozdu Medeniku pri Lepavini. Kmetje so že dolgo poznali mali vrelec po čudnem duhu. Letos je huda vročina vodo popolnem posušila in začelo je teči samo petrolje, katero so kmetje pridno zajemali in doma za luč rabili. Lastnik vrelca je gostilničar Simo Lazarevič v Lepavini, ki je imel zanj že več ponudb.

— („Glagoljska Misa“) za muški zbor (čveterospjev). Pjevana prvi put v gradu Krku d. 8. prosinca 1885. Presvjetlomu Gospodinu vitezu dr. Dinku Viteziću, prvaku istarskih Hrvata, dičnom zastopniku na carev. vječu skladatelj V. Kosovel posvetio. Ciena 80 nov. Tiskarna: C. G. Rödera u Lipskom 1886. Ta nedavno naznanjena maša izšla je pod navedenim naslovom raznovakar in ima naslednje dele: „Gospodi (Kyrie), Slava, Vjeruju, Svet, Blagosloven in Agnče boži.“ Slovenskim pevcem polagamo na srce, da kjer koli le možno, pojo to mašo, da se bodo zopet stari glagoljski glasovi razlegali po naših božjih hramih, iz katerih jih je izrinila silovita tujščina in lastna malomarnost. Kosovelova „Glagoljska Misa“ ima tudi prav lepo obliko, zato ta izredno umestni proizvod najtopleje priporočamo vsem pristnim rodoljubom.

— (Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih april, maj in junij 1886 20.953 novih zavarovanj za 18,056.717 gld. 20 kr. kapitala ter je zato prejela 470.697 gld. 50 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih 133.614 gld. 14 kr. Denarni promet srednje blagajnice iznašal je 868.425 gld. 72 kr. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih 320.658 gld. 79 kr., na zemljišča posojenih pa 639.432 gld. 19 kr. Gasilni brizgalnici dobili sta dve občini. Od 1. januarja do 30. junija 1886 bilo je sklenenih 30.051 novih zavarovanj za 27,757.502 gld. 04 kr., ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin 804.413 gld. 71 kr. Samoupravna društva za zavarovanje pokojnin štejejo do konca junija 1886 že 1380 članov, ki so skupno zavarovali 126.567 gld. 30 kr. pokojnin in zato obvezali se uplačati 779.764 gld. 03 kr. ulog. — Tudi zastopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem junija 1886 imel je že 67.095 gld. 54 kr. premoženja.

— (V kranjsko hranilnico) uložilo je meseca avgusta 1613 strank 335.894 gld., 1788 strankam pa se je 357.670 gld. 92 kr. izplačalo.

— (Posojilnica v Mariboru) imela je meseca avgusta 41,602 gold. 60 kr. dohodkov, 37.528 gld. 21 kr. izdatkov, torej skupnega prometa 79.130 gld. 81 kr.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Carigrad 3. septembra. Vsled koraka, ki ga je storil Nelidov, ukazala je Porta Gadbantefendiju, naj ide v Plovdiv in knezu priporoča, da z zarotniki z dne 21. avgusta milostno ravna.

Sofija 3. septembra. Uporne čete udale so se na milost in nemilost proseč kneza milosrdnosti.

London 3. septembra. V svojem govoru na banketu rekel je pomorski minister Hamilton, da navdušenje, ki se povsod kaže za kneza bolgarskega, slednjega za vselej varuje pred vsakim komplotom. Glede vojnih priprav in oboroževanja po Evropi misli govornik, da še nikdar ni bilo dobe, da bi narodi evropski bolj miru želeli, kakor sedaj.

Reka 2. septembra. V zadnjih 24 urah tukaj 5 oseb za kolero zbolelo, 3 umrle. Mej slednjimi je jeden izmed poprej obolelih.

Pariz 2. septembra. O potresu v severni Ameriki došle so naslednje vesti: Včerajšnji potres napravil je veliko nesreč. V mestih Pittsburg, Cincinnati, Cleveland, Detroit in Indianapolis čutili so 10 sunkov. V Chicagu so bili sunki slabeji. Nova Anglija ni prizadeta. V Novem Yorku in v Brooklynu trajali so sunki po 10 sekund. V Savanni in Augusti bilo je prebivalstvo vso noč na ulicah. Zamorci so molili in klicali Boga na pomoč. V Richmondu nastal v kaznilnici velik strah. Kaznjenci hoteli so ubežati in vojaki so morali napraviti red. V južni Karolinu podrl je potres železniški nasip. Voda preplavila je železnico ravno, ko je vlak mimo vozil. Vlak stal globoko v vodi. Strojevodja in kurjač sta utonila. Charleston je razvalina, tri četrti mesta zrušene. Škoda nepregledna. Ne ve se še, koliko ljudij je poginilo. Največ poginilo je zamorcev. Ljudstvo je brez pomoči, živeža ni in ker so železnice in ceste razdejane, je težko poslati pomoči.

Atene 2. septembra. Poročila prefektov konstatujejo, da je potres v Meseniji 600 hiš razdejal.

Razglas kranjskim ovčarjem.

C. kr. kranjska kmetijska družba bode iz letošnje državne subvencije za zboljšanje ovčarstva nakupila nekoliko ovnov in ovac ukviškega plemena ter jih brezplačno dala takim gospodarjem, ki dokažejo v svoji potrajni potrjeni od županstva in od cerkvenega urada:

- a) da že več let precejšnje število ovac redijo;
- b) da je njih kraj za ovčarstvo posebno ugoden, in
- c) da jih je volja, dobljenega ovna najmanj 3 teta za pleme držati, in kolikor umno ovčarstvo dopušča, tudi svojim sosedom za pleme prepuščati.

Prošnje, potrjene po preloženiku dotične kmetijske podružnice, je zadnji čas do 1. oktobra t. l. pri podpisani družbi uložiti.

C. kr. kmetijska družba kranjska
v Ljubljani 1. septembra 1886.

Gustav graf Thurn,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

